

TE-palvelut
tjänster | services

Yrkesvals- och karriärvägledning vid Egentliga Finlands TE-byrå

Leena Stark

TE-palvelut

tjänster | services

- På Egentliga Finlands TE-byrå har vi 15 psykologer, som arbetar på lokala kontor i Åbo, Salo, Loimaa och Nystad.
- Yrkesvalspsykologerna är legitimerade psykologer och utöver de lagar som gäller vår egen förvaltning är de bundna av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Riktlinjer till arbetet kommer också från yrkesetiska principer för psykologer i Norden.

- Alla 15-65-åriga personer kan söka sig till vägledningen oberoende av arbets- eller utbildningssituation
- Tjänsterna är frivilliga, konfidentiella och kostnadsfria
- Målet med yrkesvals- och karriärvägledning är att
 - hjälpa kunden bättre förstå sig själv, sina mål och sina förutsättningar
 - hjälpa förstå kraven på olika yrkesområden samt de möjligheter som man kan ha utifrån sina kunskaper och färdigheter
 - hjälpa söka sig fram till rehabilitering om man inte kan för tillfället klara sig i arbetslivet

TE-palvelut

tjänster | services

När behövs psykologens vägledning i planeringen av yrkesval och karriär?

- Kunden behöver hjälp och stöd med val av yrke eller utbildning
- Kunden vill reda ut olika alternativ i arbetslivet
- Kunden har problem med nuvarande studier eller arbete
- Kunden behöver pga hälsoskäl byta yrke eller utbildningsbransch

Nyttan av psykologernas vägledning vid TE-byrån från arbetsmarknadens synvinkel

Kunnandet ökar, när

- självkännedomen samt kunskaperna av de möjligheter som utbildningar och arbetslivet ger en blir större
- karriärplaneringsförmågan utvecklas och förändringsfärdigheterna blir bättre

Karriärerna blir längre, när

- individuella yrkes- och jobbyten blir snabbare och smidigare
- individuella lösningar i utbildning och arbete blir lättare och skolavhopp minskar

Arbetsvälmående och produktivitet ökar, när

- man hittar meningsfulla lösningar som motsvarar ens talanger och intressen

Vad händer i vägledningsprocessen?

- Vägledningsprocessen innehåller t.ex. diskussioner, övervägning av alternativ, planering och överenskommelse om planerna
- Vägledning är samarbete, där psykologen stöder letandet av lösningar till yrkesval och det är alltid kunden själv som gör sina beslut
- Psykologen hjälper med analysering av kundens livssituation, färdigheter och styrkor samt att hitta alternativ som passar personen i fråga och som är möjlig att genomföras
- I vägledningen tar man upp möjligheterna i olika utbildnings- och yrkesbranscher samt försöker öka personens självkänedom, så att kunden bättre kan överväga vad hen vill och kan
- Målet är att få en realistisk yrkesplan

Vägledningsmetoder och -verktyg

- I början klarlägger psykologen med intervju, vilka frågor kunden vill ha svar på
- Vid behov granskas kundens arbetsstil och sätt att arbeta, begåvningar och intressen samt personlighets olika sidor med psykologiska tester
- Olika hemuppgifter kan användas som verktyg
- Svar till frågorna kan letas med hjälp av arbets- och utbildningsprövning
- Psykologen kan konsultera läkare eller annan expert
- Vid behov lotsar psykologen kunden till läkarundersökning
- Psykologen kan också leda kunden till andra slag av service

Diskussionsämnen i vägledningen

- Livssituation
- Planer och förhoppningar som man har om arbetslivet och utbildning
- Utbildnings- och arbetshistoria
- Nuvarande arbete
- Egna styrkor och utvecklingsområden
- Intressen och fritidssysslor
- Ekonomiska faktorer
- Hälsfaktorer (fysisk och psykisk hälsa)

Testerna som används i vägledningsprocessen

- I. Begåvningstester
- II. Intressetester
- III. Personlighetstester

Vid behov använder man också olika enkät - t.ex om depressions-, ångest- och utmattningssymptom - för att kartlägga personens situation, utreda hinder för sysselsättning och samla information t.ex för att kunna hjälpa kunden vidare till hälsovård.

I Begåvningstester

Med begåvningstester mäter man olika egenskaper:

- verbal förståelse och flexibilitet
- logisk och matematisk slutledningsförmåga
- rumslig uppfattningsförmåga
- perceptionens snabbhet och noggrannhet
- koordinationen mellan öga och hand

II Intressetester

- Med tester kan man få fram olika yrkesintressen
- Intressen kan delas i olika kategorier, t.ex praktisk, vetenskaplig, konstnärlig, social, företagsam och systematisk
- Yrkesintressen kan man också reda ut på TE-tjänsters sida:
<https://asiointi.mol.fi/avo/responsive/front-page.xhtml>

III Personlighetstester (samt arbetsstil och personlighet på arbete)

- Med personlighetstester kan man få fram egenskaper gällande t.ex ambitioner, prestation, självkänsla, känsloliv samt sociala färdigheter
- Naturligtvis varierar personens uppträdande i olika omgivningar, tidpunkter och sammanhang, så för att göra en bedömning, behöver man granska situationen i helhet

Vägledningens slutresultat

- I kundens plan för framtiden tar man hänsyn till hens förmågor, intressen samt hälsotillstånd
- Planen ska vara så konkret som möjlig: bl.a. vilken utbildning eller vilket arbete hen ska söka
- Man kan också gå vidare stegvis: den preliminära planen kan man testa i arbets- eller utbildningsprövning
® planen förstärks eller förändras

Exempel på olika kunder

- En ung person som har avslutat grundskolan och funderar på vilken utbildning skulle vara lämplig
- En ung person som avbryter yrkesutbildningen eller gymnasiestudierna och som vill hitta en mer lämplig utbildningsbransch
- En vuxen som har blivit arbetslös och som är utan yrkesutbildning och som vill ha utbildning och/eller ett passande arbete
- En vuxen som har gjort yrkesval som känns olämplig och vill byta bransch
- En ung eller vuxen som har blivit sjuk och behöver byta yrke